

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI, TÁRSADALMI ÉS KÖZGAZDASÁGI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

az aradi és csanádi egyesült vasutak palotájában, földszint.
Kéziratokat nem adunk vissza.

Telefon-szám: 151.

ELŐFIZETÉS: Helyben 1 évre 12 frt. 1/2, évre 6 frt. 1/2, évre 3 frt. 1 óra 1 frt. — Vidéken 1 évre 14 frt. 1/2, évre 7 frt. 1/2, évre 3 frt 50 kr. 1 óra 1 frt 20 kr.

HIRDETÉSEK: 6-hasábos petit sor egyszer 8 kr, minden következőnél 6 kr. Bélyegdíj külön 30 kr. Nyilváltór 20 kr.

KIADÓ-HIVATAL:

ARADI NYOMDATARSASÁG (az aradi és csanádi egyesült vasutak palotájában.)

Telefon-szám: 151.

Liberális vagy klerikális.

Arad, augusztus 16.

Midőn legelőször nyilvánvalóvá lett, hogy a jezsuiták által nevelt ultramontán Apponyinak sikerült a nemzeti pártot és a függetlenségek egy részét az egyházpolitikai reformok alapján a kormány ellen harcba vinni azzal a kecsegtetéssel, hogy amit egymagukra huszonöt év óta hasztalan próbáltak, azt a kath. papság, a konzervatív és ultramontán főuri rend, a bécsi udvar, a pápai befolyás és a nemzetiségi ellenmozgalom segítségével bizonyosan el fogják érni, t. i. a szabadelvű pártnak és a kormánynak bukását; midőn ezen kecsegtetéssel a nemzet liberális közvéleménye ellen támadt a parlamenti ellenzék egy része, már akkor utaltunk arra, hogy a nemzeti párt és szélbali szövetségeseinek e hitehagyott hazafiatlan állásfoglalása meg fogja végkép változtatni a fennálló pártviszonyokat s az egész országban csak két párt fog lenni, t. i. liberális vagy klerikális.

A magyargyűlölő pápai politikához csatlakozott ellenzék akkoriban, mint említők, bizton hitte, hogy a pápa, a papság, az udvari párt és a feudal-klerikális főuri rend segítségével megbuktatja a kormányt és megsemmisíti a szabadelvű pártot; ebben a reményében — bármennyire valószínűnek látszott — alaposan csalódott. Nem számított a magyar közvéleménynek elementáris erővel megnyilatkozó hatalmára. De sőt nem csak kelle nagy remületére tapasztalnia, hogy a magyar nemzeti közvélemény egy puttonyba dobja őt feudal-klerikális, magyar-

ellenes szövetségeseivel, az antiliberalis ultramontán irányzat segédcapatának tekinteti s végképen elfordul tőle, ami pedig egyenlő volna az erkölcsi megsemmisüléssel.

Ez ellen a dicstelen morális halál ellen küzd most az Apponyi-Ugron párt az ő sajtójában és az egyes választókerületekben, és kiadta a jelszót, hogy immár nem létezik többé az országban liberális és klerikális párt, hogy az egyházpolitikai reformok felett támadott küzdelem be van végkép fejezve s most már ismét csak kormánypárt, nemzeti párt és függetlenségi párt van, mint ahogyan azelőtt volt, s a liberalizmus elvének fennállását és ápolását a kormány csak jogosulatlan taktikai furfangból hirdeti.

Valjon csakugyan be volnának fejezve az egyházpolitikai reformok felett már évek óta tartott küzdelmek, és csakugyan közönyös lehetne a liberális elvű függetlenségi pártira, ha az ő zászlaja alatt, a közjogellenes elvek nagyhangú hirdetése mellett antiliberalis elemek jutnának a parlamentben többségre és ilyenek kerülnének a kormányra?

E kérdésre a felelet világos. A szabadelvű egyházpolitikai reformoknak egy nagyobb része csak ezután jó tárgyalás alá a főrendiházban, s ha ott esetleg megbuknának azok, kérdésessé tennék magát a polgári házasságnak immár mindkét házban elfogadott javaslatát is, sőt az ultramontán ligának egyik terve épen az, hogy e javaslat kapcsolatos függelékét, a vegyes házasságból származó gyermekek valláskényszerének megszüntetésére célzó törvényjavaslatot, a főrendiházban megbuktassák, s így magának a kötelező polgári házasság törvényjavaslatának szen-

tesítését is az utolsó órában meghiusítsák.

De feltéve, hogy az egyházpolitikai reformok egész sorozata már tényleg a törvényhozás mindkét háza által elfogadva és szentesítve volna, még akkor sem lehet a szabad gondolkozású politikusra nézve — tartozzék egyébként bármely párthoz — közömbös, hogy milyen többség és kormányra fog e törvények végrehajtása bízani? Hiszen épen az volt a nemzeti párti és szélső baloldali antiliberalisoknak egyik fő argumentumuk az egyházpolitikai törvényjavaslatok ellen, hogy azok végre nem hajthatók. Ugyan, ha ezek a jó urak véletlenül a kormányra jutnának, nem az volna-e első dolguk, hogy ezen állításukat a törvények végre nem hajtása által igazolják, azután pedig — mint végrehajthatlanokat — visszacsinálják?

Nagyon is együgyűnek és éretlennek tartják tehát ezen jó urak az ő saját együgyü ravaszágukban a szabadelvű magyar választó polgárságot, ha azt hiszik, hogy elámitatni engedi magát, és üres ellenzéki frázisok mögé bujt Ugron-Polonyi-Bartha-féle álcázott függetlenségi ultramontánoknak a pártfegyelem révén leendő megválasztásával a szabadelvű törekvések sikereit ismét kockára teszi.

Azt vélik ezek a kurucz mandliba bujt pápai zuávok, hogy az ő paraszt furfangjukkal a tények logikáját megmáshatják és a naponként nagyobb és nagyobb vakmerőséggel ország-világ szemé előtt épen az ő támogatásukkal szervezkedő klerikális ellenhatás létezését és gyarapodását letagadhatják. Nem nyilatkoztatták-e ki maga a primás egész ünnepélyesen, hogy az esetre, ha az egyházpolitikai ja-

Az „Aradi Közlöny” tárczája.

Az utolsó Haros.

— Az „Aradi Közlöny” eredeti tárczája. —

[9] Irta: Kosztka Mihály.
(Folytatás.)

Ős nemes magyar családból származott anyám. Családfánkát a tizenegyedik századig tudom felvinni. Anyai nagyapám igen gazdag, mondhatnám dúsgazdag volt s nagy házat vittek. Anyámat Jozefinnek hívták és arczképéről ítélve, — mely a czimertéremben foglalt helyet a többi ősök közt — igen szép lehetett. Házunknál, mely a vidék arisztokracziájának gyűlhelye volt, sok mágnás fordult meg. Egy alkalommal hadgyakorlatot tartottak nagyapám birtoka közelében és a főtisztek mind a mi kastélyunkban voltak beszállásolva, kik között — mint később megtudtam — egy klasszikus szépségű, fiatal kapitány is volt: Reinbold Henrik herceg.

Relly csodálkozó pillantást vetett Sztárayra a Reinbold név kimondásakor.

— Osodálkozol? Tán már sejtéd is; ne találgasd, majd eszomdom én.

Anyám, az akkor még tizenhét éves leány csakhamar megszerette a szép osztrák herce-

get, s a hercegnék is igen megtetszett anyám. Szerelemmé, erős szenvedélyű szerelemmé változott a vonzalom, minek egy elvakult pillanatában . . .

Egy eszmétől hirtelen megkapva elhallgatott Sztáray. Majd annélkül, hogy pardont mondott volna, elment a másik szobába, honnan pár percz múlva egy kis csomaggal tért vissza.

Fehér pergamen papírral borított csomag volt, fekete selyem zsinórral átkötve. Letette az asztalra, s míg két kezével átfogva tartotta, kissé remegő hangon mondta Rellynek.

— Látod, ebben a kis csomagban napló van, melyet őszinte nyíltsággal, erős megfigyelő tehetséggel anyám vezetett. Ebből a naplóból fogod megtudni, miként lett Jozefin anyámmá.

Ovatosan bontotta fel a selyem zsinór bogját, s miután kis ideig forgatta a pedans rendben egymás mellé helyezett fehér lapokat, az egyik levél jobb felére irt dátumnál megállott.

— Elfogom néked olvasni azt az éj leírását, melyet anyám harmadnap irt, hogy szenvedélyök az örületbe hajtották őket.

Kibontott két szivart ezüstös héjából, levágta a végeiket s odanyujtá az egyiket

Rellynek, a másikat meg ő dugta szájába. Mikor már kezdett a szivarok kékes füstje felfelé csavarodni, olvasni kezdé.

— augusztus 14.

. . . A nap véres arccal már régen lebukott a park fái mögött, s az utolsó vörös, tört fényű sugarak is lesiklottak a szinte ég meredő fenyők sudaráról. Ő mint reszkettem, fogaim össze-össze ütődtek a sejtelmes félelemtől, kezem belémáramolt vállaimról függélyesen lefutó ruhám szövetebe, futni szerettem volna vissza, vissza — és mégsem mentem.

Mikor beléptem a lefüggő indáktól teljesen befutott lugasba, mely olyan volt, mint egy élő, zöld falakkal körített szerelmes kis fészek, úgy éreztem bünt, nagy vétket követek el.

De mikor éreztem Henrikem meleg két karját, mely szorosán fonódik füzetlen derekam köré, élveztem ajka első tüzes csókját, ő akkor úgy képzeltem: ez nem bűn ez csak szerelem.

. . . Osszekulcsolódva, sokáig álltunk némán, csak egymás szakadozott lélekzetét hallgatva. Aztán lassan-lassan úgy éreztük, mint ha szánkat valami delej hatalma egymás felé vonzaná, s mi nem birtunk, tán nem is akartunk ellenállni az édes kényszernek.

Henrik arcomra illesztette forró száját,

vaslatok törvényerőre emelkednek, ő és az egész katolikus klerus mindent el fog követni, hogy azok a törvények ismét hatályon kívül helyeztessenek? Nem mondotta-e ki nyíltan a legutóbbi katolikus gyűlésen egy püspök, hogy a kötelező polgári házasságnak még akkor is ellene fognak szegülni, ha törvényerőre emelkednek? Nem jelezte ugyanott Zichy Nándor gróf, hogy ha a főpapság visszavonulna, s nem vállalkoznék a Felség elé járulni a törvények szentesítésének megtagadása iránti kérelemmel, hogy akkor nélkülök, sőt ellenükre követnének el mindent az alsó papság támogatásával, hogy ama törvények szentesítése megtagadtassék? Nem árulta-e ugyanakkor Zichy Nándor és pártja a magyarság ügyét el, midőn a forradalmi térre lépett nemzetiségekkel a véd- és daczszövetséget proklamálta? — Nem alakított-e pár nap előtt *Odescalchi Livio* herceg *„középpárt”* czimen egy harcias ultramontán katolikus pártot? Nem szervezkedik-e egy épen ily irányu párt Nagyváradon *Schlauch* bíboros vezetése mellett, mely a püspökség és káptalan pénzén ultramontán sajtó organumok létesítése által tervez egy széleskörű, nagyszabású antiliberalis agitációt?

Nem épen a napokban bontotta-e ki zászlaját az ugynevezett *„magyar néppárt”* mely a szabadelvű irányzat s első sorban az egyházpolitikai reformok ellen kibocsájtott proklamációjával az országot elárasztja?

Es ezen tényekkel szemben az ultramontán függetlenségi népámitók a kormányra akarják fogni, hogy ő szítja és tartja fön továbbra is a felekezeti harczot, ő tagolja a választó polgárságot felekezeti pártokra; ezen tényekkel szemben akarják a népámitók elhítenni a világgal, hogy nincs szükség többé a szabadon gondolkozó politikusnak résen állania és a liberalizmus elveit védenie. Még ők beszélnek árulásról és elvtagadásról, ha ezen tényekkel szemben Felső-Eőrön a református függetlenségi pártiak nem szavaznak a szabadelvű jelölt ellen s nem támogatják a kath. papok és klerikális főurak által felállított strohmannt csak azért, mert az magát függetlenségi pártinak vallja.

Eljátszották e jó urak a politikai becsületöket vegképen a nép előtt; a homlokukra süttött Kain bélyegét az ultramontanizmusnak el nem takarhatják többé

holmi ellenzéki frázisokkal. Hasztalan törekvés magukat a becsületes elvű és liberális függetlenségekkel azonosítaniok s e párt vesztét hirdetniök azért, mert a szabadelvű eszmékért lángoló valódi függetlenségi pártiak nem ülnek föl együgyű cselvetéseiknek, s nem támogatják az ultramontanizmus zsoldjába szegődött ál-függetlenségi strohmannokat. A szabadelvű függetlenségi párt csak annyiban vesztett a reputációjában, amennyiben a keblében szervezkedett Apponyista ultramontánokat ki nem dobta, s ha ezt megteszi, nincs oka mit félnie attól, hogy hívei a kormánypárthoz szegődnek.

Nem, az egyházpolitikai reform-küzdelmek által előidézett pártviszonyok még inkább fejlődőben vannak, semmint mulóban; az ország felháborodott közvéleményének áramlatát ép oly kevésbé akasztják meg, miként a paraszt fufangban mintaképük gyanánt szolgáló együgyű paraszt nem állithatta meg a Duna folyását az által, hogy kötenyével a forrását elfogta. Es ha a felső-őrri esetből még nem okultak eléggé, akkor vegyének példát *Bano József* lutheránus jezsuita elvtársukról, a kit tegnapelőtt a lőcsei evangélikus esperességi gyűlésen mint felügyelőjüket és elnökjüket hagytak ott saját hitsorsosai a faképnél midőn a kiadott jezsuita jelszó révén azt akarta velük elhítenni, hogy az *egyházpolitikai mozgalmaknak immár semmi értelmük nincsen.*

Legjobb lesz ha felhagynak hiu ámitásaikkal a jó urak. A magyar ember azért megörzi eddig vallott politikai hitvallását a keblében továbbra is, de ma azt kérdi csak, hogy ki a liberális és ki a klerikális? azt kérdi, hogy ki ragaszkodik a magyar törvényhozás szuverén önelhatározási jogához és ki akarja azt a Magyarország iránt ellenséges római pápának kiszolgáltatni?

BELFÖLD.

A kis lottó megszüntetése.

Wekerle miniszterelnök a jövő évi költségvetéssel egyidejűleg, amely október hó első napjaiban fog beterjesztetni, a kis lottó megszüntetése és az osztály sorsjáték egy nemének esetleges behozatalára vonatkozólag is terjedelmes munkálatot nyújt be a képviselőháznak. Törvényjavaslat ezen kérdésre vonatkozólag ezuttal nem fog beterjesztetni.

Ó milyen gyönyörrel teli óra volt az. Egyszer aztán úgy éreztem, hogy végtelen gyorsan vérhullámok szaladnak át testemen, Henrik karjai mint tüzes kapcsok fogtak körül, valami örületes vágy vett erőt rajtam, szerettem volna valamit, s nem tudtam szólni se, ki akartam magam tépni az ölelésből, de Henrik szinte durva lett és nem engedett. Ekkor birkózni kezdtünk.

Én mindig gyengéd lettem és engedékenyebb s ő folyton erősebb és követelőbb. Az utolsó kísérlet után, hogy kiszabaduljak, már nem is tudom mi történt.

Lehúytam szemem s hagytam magammal mindent tenni.

... A csillagok halványulni kezdtek, mikor Henrik sajtó testem öibe vitte fel, lábujj hegyen lépkedve a szobámba.

Olyan ovatosan tett le az ágyra, olyan félve osókolta meg, pedig én úgy szerettem volna, ha erőszakos lett volna, ha szenvedélyesen osókolta volna számam, mint ott lent a lugasban, hisz az volt az édes, a szerelmes, az igazi osók...

Aztán elaludtam...

(Folytatása következik.)

Tisza Kálmán Nagyváradon.

Mint nagyváradi tudósítónk jelenti, a Tisza Kálmán fogadtatására alakult bizottság tegnapi ülésében megállapította a fogadtatás részleteit. A pályaudvar és a főterca fényesen lesz díszítve. Tiszát bandérium fogja lakására kísérni és küldöttség hívja meg a választók körébe.

Samassa kontra Schlauch

— augusztus 16.

A főnti czim alatt a „P. N.” tegnapi számában egy hosszabb cikket közöl, melyben a kongrua-bizottság tanácskozásai foglalkozik. A cikket azt mondja, hogy a főpapság előtt az önmegadóztatásra vonatkozólag két terv feküdt. Egyik volt a kalocsa i érseké, a mely oda irányult, hogy öt-hat millió, ötven évre szóló amortizációs kölcsönt vegyének fel valamely nagy pénzügyintézetnél és ebből az összegből kongrua pénztárt alkossanak, a mely öt-hat milliós tőkének évi kamataiból gyámolítanak az elégtelen javadalmazásu lelkészeket. A másik terv a nagyváradi püspöké volt, a mely szerint örök időkre leköttenek a klerikális birtokok jövedelmei. E terv szerint főpapi jószágok a kongrua rendezés czéljaira az öt-hat millió tőkének megfelelő ötszázalékos kamat erejéig örök időre megadóztatnak és leköttenek. Ezt a tervet aztán a püspöki konferenzia magáévá tette és jóváhagyás végett a vallás és közoktatásügyi miniszter utján ő Felségéhez fel is terjesztette.

E terv most ott fekszik a Felség előtt, hogy miként lesz likvidálva, az a jövő titka. Most azonban már minden jel arra mutat, hogy Schlauch Lőrincz bíboros terve nem fog megvalósulni, mert a kongrua-rendezés újabb és meglepő fordulatot vett. Arról van szó, hogy egy csapással a püspökök jövedelmeit is szabályozzák.

Az alsópapság kongruájával egyetemben a főpapság kongruáját is szabályozzák és pedig a főpapok javának egyenlővé és arányossá tette alapján.

Ezt a levelet Samassa József egri érsek, az országos kongrua-bizottság elnöke proklamálta, a ki, mint kijelenté, elérkezettnek látja az idejét annak, hogy az egyes főpapok, káptalanok és egyházmegyék vagyoni viszonyai között lévő óriási és többé meg nem tűrhető különbség megszűnjék. A főpapok évi jövedelmei kommasszáltatván, határozzák meg a püspökök és kanonokok évi fizetését, a fenmaradt összeget pedig fordítsák egyházmegyéi célokra: a székesegyházak fenntartására, papnevelő intézetekre, az alsópapság kongruájának javítására stb.

Ezt a tervet az egri főpásztor minden áron keresztül akarja vinni, mivel Schlauch tervét, mint igazságtalant és károsat, perhorreskálja.

KÜLFÖLD.

Oroszország és Bulgária.

A „Gas Makedonski” közli *Klement* metropolita egy nyilatkozatát, melyben alapítalanknak mondja azokat a híreszteléseket, mintha Oroszország ellenséges indulattal viseltetnék Bulgária irányában. A metropolita hivatkozik III. Sándor czár saját nyilatkozatára, melyet előtte tett, midőn 1885-ben Dániában neki bemutatott és utalt egyuttal az orthodoxiának a bolgár népre nézve fenforgó rendkívül nagy fontosságára, mert e nélkül a bolgárok nem képezhetnének ethnografiai egységet. A metropolita kifejtette továbbá, hogy a Ferdinánd fejedelemnél nyert kihallgatás alkalmával arról meggyőződött, hogy a fejedelem teljesen át van hatva azon óhajattól, hogy a nemzeti egyházat tiszteletben tartsa és arra is törekszik, hogy kikékelést és barátságot létesítsen Bulgária és felszabadítója között. A metropolita nyilatkozata szerint a fejedelem

én meg szinte hozzátapasztottam remegő, megmegránduló ajkamat az ő szenvedélyesen csókoló szájához s megindult a csók észvesztő, a vért felkorbácsoló, a szenvedélyt felgyújtó örületes deliriuma.

Mintha ezer meg ezer hangya járta volna át testemet, úgy sajgott a bőröm, s vérem mintha pezsgős vizet bocsátottak volna belé, úgy kezdett forrongani. El-elkaptam néha fejem, kirántva osókban fürdő számat, hogy aztán — valami mámorító, az agyat el-elhomályosító erő kényszere alatt — újra oda adjam magam, még jobban osókolva az édes ajkat, s még közelebb simulva az aransujtásos atilához.

Távolról cigányzene hallatszott, a tisztek valahol éjjeli zenét adtak. Néha be-bevetődött a mi kis lugasunkba egy-egy akkord, a park virrasztó fülemiléi és kezdtek csattogtatni dalaikat, egy pár hosszú trillát mi is hallottunk, de mindent csak fél álomban.

Már visszaemlékezni is alig tudok, valami düh vett erőt rajtunk, már nem is csókoltuk, de haraptuk egymást. Henrik idegesen szorító keze néha-néha végig siklott rajtam, le egész bokáig, aztán hirtelen magához ölelt, hogy arany vitézkötése kinosan vérezte fel, könnyü batiszt ruhámon keresztül keblemet.

rendkívül megbotránkozott azon üldöztetésen, melyet a papságnak Stambulov részéről kellett szenvednie és a fejedelem örömeinek is adott kifejezést, hogy ezen ünnepeknek véget vehetett.

A esek és a lengyel kiállítás.

A „Narodny Listy“ vezércikkben kifejti, hogy a lengyel kiállításról való távolmaradás nem gyűlölködésből ered, hanem mély gyászból afelett, hogy a lengyelek a németekkel és a magyarokkal annyira fraternizálnak.

IDŐJÁRÁS.

Legnyomás: reggel 7 órakor 763.0 milliméter, délután 2 órakor 761.3 milliméter. Hőmérsék: reggel 7 órakor C° + 14.9. délután 2 órakor C° + 24.4. Szél iránya és ereje: reggel 7 órakor K. a. délután 2 órakor DN. 3. Felhőzet: reggel seerült, délután derült. Csapadék az utóbbi 24 órában: 0 milliméter.

IDŐJÓSLÁS.

A központi meteorológiai intézetek Aradra küldött tájékoztató szerint a mai napra a következő időjárás várható:

— Augusztus 17. —

Változó felhőzet. — Száraz. — Meleg.

Vadak és vadászok.

— Augusztus 15. —

Augusztus 15-ike a vadászok üjlesztője, a nyulak halála.

Puskák dördülésétől zajos volt a pagony, a tarlók és a káposztás földek nagy füvű lakói remegve, félve húzódtak a göröngyök közé, jaj annak, a melyiket megpillantotta a vadász szemé! Az omló vértől piros volt a föld s özvegyen árván maradt ezer menekülő torzсарgó.

Érdekes ilyenkor szemlélet tartani a vadászok felett, különösen azok felett, kik a nyulpecsenyét szeretik.

Nézzük őket sorra.

A kukoricza tábla szélén paszuly és tökle-véllel beborítva kuksol egy fegyveres ember, kimeresztett szemekkel vizsgálja az előtte elterülő tarlót.

Orra körül darazsak donganak, füle mellett szunyogok czinczognak s a lesi puskás ur lankadatlan buzgalommal pofozza önmagát.

A nap súlyed a láthatár szélén, esik a harmat, az őszi féreg bus melódiákat czirpel a közelben.

— Csitt te! hiss te! Csend legyen.

Zörgés, motoszkálás a közelben, hah egy nyul! . . . nem; csak mezei egér. A bohó jószág csodálkozva nézi az idegen vendéget. Azután riadva megfordul és elmenekül.

De most a tarló tulsó végén mozdul meg a vad bodza bokor és lomhán, lustán baktat elő egy nyul.

A vadász szive megdobban fél térdre ereszkedik; puskáját felveszi, czéloz, de a hirtvány állat nagyon messze van.

Hüvös szél lengeti a levelet; hápczi! prüsszöl a vadász s a nyul két lábra ülve füleit hegyezi.

Csend. A gyanakvó vadállat szétnéz; nem lát semmit; két első lábával mosakodik, aztán lassu tempóban elindul a sabkereszt felé.

— Hah! Már közeledik; sőt már itt is van. Harmincz lépés kissé nagy distanzcia; várjunk.

A buta jószág makogva ugrál s elkezd rágni a zabkalászatokat.

— Tíz lépés épen jó; ez már biztos lövés!

A vadász ujra czéloz; remegő ujjal érinti a ravaszt: puff! s a nyul szalad; puff dördül a másik cső s a vadász hanyatt vágódik, a szerencsétlen tapsifüles pedig ott vergődik, ott nyekeg, rugkapál mialatt gyilkosa feigrük a földről, czípőjével ráhag a vergődő vadállat torkára s hátsó lábát megragadva a levegőbe emeli s öklével megadja neki a halálos tarkóütést. Azután tarisznyára kötve a szákmányt, büszke önérettel ballag hazafelé.

Pirkadó hajnalon, vállán puskával, oldalán táskával, kulacsos, fűtőlövel, korbáccsal, elemozsias tarisznyával; térdig érő kamásliban ballag egy bus magyar.

Mellette egy nagy füvű okos tekintetű vizsla ugrál szimatolva.

A bős jäger kalapja mellett egy meszelőre való vaddisznó sörte rezeg és szemében gyilkos tűz lobog.

Egy galagonya bokor mellett egyszerre csak megáll a vizsla, hosszúra kinyulva, farkát kiegyenesítve néz maga elé. Gazdája zebre teszi az égő pipát; orrára illeszti a czikkert; germán nyelven bátorítja a kutyát, vorverts Castor! és a derék Castor ugrik egyet; a nyul kipattan az árnyas bokorból, a vadász lö, megint lö, s a megrémült nyuszi elinal.

A vadász erre méregbe jön, megfogja a jámbor vizsla két fülét, megrázza kegyetlenül; azután előveszi a korbácsot; elveri, mint a két fenékű dobót és ballag tovább a gidres-gödörös őszi szántáson.

*

Napkeltekor bug a kürt; velőtrázó hangjára felvonit az ideges kopó-falka; az öreg Dudás, a sánta Dobos és a félszemű Burkus alig várják a mulatság megkezdését.

Az erdő sűrűje csendes, zajtalan, csak egy-egy rigó fűtöl az ágon s az éber hollók és varjak kárognak a levegőben.

Kis idő múlva megszólal a vén vezér-eb; azután elkezdődik a csaholás; a fenséges izgató zene jön közelebb, közelebb; a száraz levelek zörögnek a menekülő vad lábai alatt; a vadász int szomszédjának.

— Megy feléd, vigyázz!

Az izgatott ember néz az árnyas vadon homályába, ott van ott, mozdul a muhar, a lombok elfedik, de biztosan ott van a vad. Czéloz, lö, talál! Egy éles, fájdalommal töltött és lábait ég felé fordítva hencsereg, halálra sebezve a — kedves kopó, az öreg Dudás.

*

De azért fegyverre honfiak! Mert felvirradt a dicső nap hajnala.

Szerencse kívánás nélkül, vadász üdv!

L. A.

HIREK.

Augusztus 17. Péntek. Róm. kath. naptár: Liberát. — Protestáns naptár: Liberát. — Görög-keleti naptár (augusztus 5.): Fábüssz. — A nap kél 4 óra 46 perczkor, nyugszik 6 óra 48 perczkor.

Szabadságharczi emléktárgyak országos múzeuma (színházépület, II-ik emelet) nyitva van mindennap délelőtt 10—12 és délután 2—5 óráig. B e m e n e t: díjtalan.

Kölcsény-könyvtár nyitva van szerdán és szombaton 8—4-ig és pénteken 11—12-ig. Helyiség: Polgári iskola, földszint.

Vonatok közlekedése.

— Érvényes 1894. évi május hó 1-től. —

ARADRÓL		ARADRA	
<i>Budapest felé indul:</i>		<i>Budapest felől érkezik:</i>	
Nagyvárad reggel	5.18	Vv. Csabáról reggel	9.10
Nagyvárad d. e.	11.30	Nagyvárad este	8.42
Gyórszónat reggel	8.20	Személyvonat reggel	6.10
Személyvonat d. e.	11.30	Személyvonat d. u.	3.55
Személyvonat este	9.45	Gyórszónat este	6.55
<i>Erdély felé:</i>		<i>[Erdély felől:</i>	
Személyvonat reggel	6.35	Soborsinről reggel	7.—
Soborsin d. u.	2.30	Személyvonat d. e.	11.—
Személyvonat d. u.	4.30	Személyvonat este	8.55
<i>Temesvár felé:</i>		<i>Temesvár felől:</i>	
Vegyészónat reggel	6.25	Személyvonat d. e.	9.44
Vegyészónat d. e.	11.35	Vegyészónat d. u.	3.44
Személyvonat d. u.	5.58	Vegyészónat este	10.55
<i>Szeged felé:</i>		<i>Szeged felől:</i>	
Személyvonat reggel	5.—	Személyvonat reggel	8.50
Személyvonat d. e.	9.—	Személyvonat este	6.45
Vegyészónat d. u.	4.20	Személyvonat este	10.—
<i>Gurahoncz felé:</i>		<i>Gurahoncz felől:</i>	
Személyvonat reggel	6.40	Személyvonat reggel	8.—
Személyvonat d. u.	3.28	Személyvonat este	6.50
Vegyészónat d. u.	12.30	Vegyészónat d. e.	11.43

Csáky Albin gróf Aradmegyéhez.

— Köszönő-levél. —

Csáky Albin gróf, a volt vallás- és közoktatásügyi miniszter az alábbi, meleg hangon tartott levelet intézte Arad megye törvényhatósági bizottságához:

Tekintetes Törvényhatósági bizottság!

Fogadja a tekintetes törvényhatósági bizottság forró köszönőlevelet azon nagybecsű bucsu iratáért, a melyet a m. h. 9-ikén tartott közgyűléséből hozzám intézni kegyes volt.

A miniszteri állástól megválva egyet magammal vittem, azt a tudatot, hogy az ez állásból folyó kötelességeknek megfelelni teljes erőmből törekedsem. De ha ezen tudat megnyugvást is szül, — oly nyilatkozat mint a minővel a tekintetes törvényhatósági bizottság jelzett legjobb törekvésem eredményes vol-

tát is előmeri, — valóságos boldogsággal áraszt el engem, — mert hiszen megczáfolhatatlan bizonyítéka ez annak, — hogy nem meddő erőlködés volt csupán munkálkodásom, és hogy az általam képviselt elvek s eszmék nem csak erős vízhangra, hanem megingathatlan alapra is találtak a haza legjobbjainak elméjében és keblében.

Ily bizonyosság csak arra készíthet engem, hogy változott helyzetemben is változatlanul szolgáljam a rendelkezésemre álló módon azokat a czélokot, a melyeket mint miniszter magamnak kitűztem volt, — hogy továbbra is érdemes maradjak azon megtisztelő kegyes jóindulatra a melyben Aradvármegye nagyrédelem közönsége is engem részesíteni méltóztatott.

A tekintetes törvényhatósági bizottságnak Szepes-Mindszenten, 1894. évi augusztus hó 12-én

lekötelezett szolgálja

Gróf Csáky Albin.

— Az uralkodó párról. Az uralkodó pár ez év őszén hosszabb időt szándékozik tölteni Gödöllőn és a budai várban. A király, aki a jövő hó 1-én Ischlből a Landskron és Zwittau közötti hadgyakorlatra megy, onnét Lembergbe utazik. Ot napi időzés után ő Felsőre Nagy-Marosra utazik, hol a hidmunkálatokat tekinti meg s aztán 17-ike s 20-ika közt jelen lesz a Vadkert s Balassa-Gyarmat mellett tartandó hadgyakorlaton. Jövő hó 21-én érkezik meg a király Gödöllőre. A királyné, aki szeptember első felében hagyja el Gödöllőt, az eddigi diszpozíciók szerint Korfuba megy, honnét október elején tér vissza Gödöllőre, hogy ott a királyal együtt hosszabb időt töltsön. E hó 18-ikán, a király születésnapján reggel a schmelzi gyakorlótéren 24 ágyulóvés dördül el. A kaszárnyákon kitzük a zászlókat s a katonazenekarok játszani fognak. Reggel 8 órakor ünnepélyes istentisztelet és diszszemle lesz a Schmelzen.

— A király születésnapjának előestéje. Holnap lesz 64-ik születésnapja dicsőösen uralkodó apostoli királyunknak, I. Ferenc Józsefnek. Arad város loyális közönsége e nevezetes nap előestéjén évről-évre ki szokta világítani ablakait, jelölül az alattvalói hódolat- és szeretetnek, amelylyel felséges királyunk személye iránt viseltek. Mint értesülünk, ma este fokozottabb mérvben ad kifejezést városunk lakossága eme loyálisának amennyiben még fényesebben kivilágítja ablakait, mint ezt az előző években tette.

— Károlyi Tibor gróf kitüntetése. Mint a hivatalos lap tegnapi számában olvassuk, Károlyi Tibor grófot, Arad megye e népszerű, köztiszteletben álló főurát magas királyi kitüntetés érte, melyre vonatkozólag a „Budapesti Közlöny“ az alábbiakat teszi közzé: Ő császári és apostoli királyi Felsőre, folyó évi augusztus hó 7-én kelt legfelső kéziratával, gr. Károlyi Tibornak, a magyar főrendiház alelnökének, a *titkos tanácsosi méltóságot* díjmentesen adományozni méltóztatott.

— A kultuszminiszter köszönete. A vallás- és közoktatásügyi magy. kir. miniszter a Kossuth Lajos könyvtárának közadakozás útján történt megvásárlására alakult bizottságnak ama tényeért, melylyel a Kossuth-könyvtárt örök tulajdonjoggal a magyar nemzeti múzeumnak ajándékozta, köszönőlevelet nyilváníttotta.

— Fizessük az adót! A városi tanács felhívja Arad város összes adófizető polgárait, hogy adóikat késedelem nélkül fizessék be a városi pénztárba, mivel a f. évi harmadik adórészlet esedékességének határideje már lejárt.

— Jókai új rendjele. Jókai Mór dr. orsz. képviselőnek, a kosorus irónak a király megengedte, hogy a neki adományozott szerb királyi Szent-Száva rendet elfogadhassa és viselhesse.

— Az aradi vértanúk emlékének egyes bizottsága terv-pályázatot ír ki oly rácsozat rajzaira, mely az aradi szép szobormű bekerítéséhez alkalmas és méltó volna. A pályázat határideje 1894. évi október 15-ike. A három pályadíj közül az első 150 frt, a második 100 forint, a harmadik pedig 50 forint. Bővebb felvilágosítás a bizottságnál szerezhető.

— Gözhajók a Maroson. Irtunk már több ízben arról, hogy a Maros folyót szabályozni készülnek, sőt, hogy ez a nagy munkát már folyamatban is van. Mint most értesülünk, a Dunagözhajózási Társaság kisebb mélyjárattal bíró gözösöket épített, a melyekkel — egyelőre kísérletképen — a Marost Szegedtől Aradig, a Köröst fölfelé Gyomáig és Békésig, a Temest pedig Temesvárig bejáratni szándékozik.

— Katonai gyakorlatok. A magyar kir. 4-ik honvéd ezred 3-ik zászlóaljának 9., 10., 11. és 12-ik százada Borossebezből 25 tiszttel, 523 emberrel és 8 lóval folyó hó 30-án indul az arad-csanádi vasuton nyári gyakorlatainak vég helyére Péteribe. Utjok Arad, Szolnok és Mendén viz keresztül Péteribe, hová augusztus 31-én érkeznek meg.

— A jelenleg Lippán állomásozó 7-ik tüzérezred 1-ső és 4-ik útege 28 tiszttel 273 emberrel, 158 ló és 28 ágyuval augusztus 23-án indulnak Fibisre, hol úteg gyakorlatokat végeznek. Az úteg gyakorlatok után Temesvárra mennek.

— Suciu Aurél fogházából. A memorandum-pör tiz elíteltjét, kiket Vácra szállítottak, köztük Suciu Aurél aradi és Veliciu Mihály kisjensői ügyvédek, az államfogházban tömegesen látogatják az oláhok. Nem mulik nap, hogy oláh zarándokok ne érkezzenek. Papok, tanárok, földbirtokosok, hivatalnokok, kereskedők, növendékpapok, diákok, nők gyermekeikkel látogatják meg őket. Napokig tartózkodnak ott és nap mint nap meglátogatják martirjaikat, kiket a tisztelet, és szeretet minden jelével elhalmoznak. Téves volt az a hír, hogy a politikai foglyokra szigorubb rendszabályokat hoztak. Ok mindennap fogadhatják látogatóikat a meghatározott időben és azok órákon át maradnak velük. Eddig négy elíteltnek családja bérelt állandó lakást Vácson és a nők gyermekeikkel tesznek látogatásokat a fogházba. Állandó tartózkodásra még egy-két román családot várnak. A látogatók nem csak Magyarországból érkeznek, hanem Romániából is oda zarándokolnak. Kiderült az is, hogy nemcsak a vagyonosok, hanem a szegényebb sorsúak is megteszik, kiknek nagy áldozatokba kerül a hosszu ut, azért mégis megteszik, a nélkül, hogy bárhonnán is támogatásban részesülnének. Eredeti, hogy mit hisz a váczi köznép az elíteltokról. Szerintük ezek nagy urak, kik a polgári házaság mellett dolgoznak és ehhez a király embercitis megvesztegetéssel akarták a részükre megnyerni, ezért záratta el őket a király. Az államfoglyok, kik addig az ideiglenesen átalakított államfogházban vannak, az őszre át fognak költözködni abba a házba, melyet egy állandó fogház céljára megvett az állam és az őszre még át fog alakítani. A szerződés tegnap kötött meg. A 18 ezer forinton vásárolt épület az ideiglenes államfogház tözomszédságában van.

— Családi ünnepély a hódében. Nem fényes, nem dus paloták ragyogó termeibe illő családi ünnepélyről szólanak a sorok — mint nagyváradi levelezők írja. — Nincs itt betanult ékes dikció, mely nagy hangon áradoz, de semmit sem

érez. Csak egy színész apa, meg a kis fia és egy csokor virág szerepelnek ebben a családi ünnepélyében és mindez mégis világ, hogy poezisével beragyogja azt a festett világot, mely annak keretétől szolgált. A tény röviden ennyi: Tompa Kálmán, az aradi színtársulat kedvelt színésze tegnap lépett ezredikszere a lámpák elé Nagyváradou. Hallott erről régen az ő kis fia és minden nap megkérdezte a kedves mamától, mikor lesz az a nap? — s azóta naponként gyűjtögette egy perselyben krajczárkát; hogy mire, nem mondta senkinek. Tegnap aztán vett rajta Farkas műkertésznel egy csokrot, s mikor apja ezredikszere a lámpák előtt megjelent: odanyújtotta neki. A gyermeki ártatlan kedélye gyöngéd figyelmét sokan nem tudták tegnap az előadásán. Ha tudják, kit nem hat meg ez a gyöngédség, mely amellet a színpadon élénk tártult szomorú kép mellett est hiedette, hogy van idealismus még a rideg valóság világában is.

— A ménesi tűz. Ménésközség előjáróságtól egy minapi hírünkre hosszabb levelet vettünk, melyben az alábbiakat jegyzik meg: A tűz keletkezése alkalmával a községi előjáróság egy vízzel telt hordóval a községi tűzfecskendővel, melyeket emberek vontak, azonnal megjelent a helyszínen. A fecskendő egészen használható állapotban volt s csak a tűz alatt, s illetőleg már a veszély elmúltával a csövet kormányzó egyén tudatlansága folytán a rézcső erőszakos csavarása által tört el. A helyszínen történt megjelenés alkalmával már ott találta az előjáróság a magy. kir. vinczellériakola 15—20 növendékét a munkavezetővel és több szomszédos lakossal a tűz elfojtásával elfoglalva, a községi lakosság pedig a harangok kondulása után, úgy férfiak, mint nők egyaránt nagy számba megjelentve, — éppen dél ideje lévén, — vizet a szomszédos kutakból fáradságot nem ismerő buzgalommal hoztak. A tűz alkalmával szélesend nem uralkodott, sőt éppen ellenkezőleg vagy 15—20 percig tartó erős szél fujt. A szomszédos ház megmentése csak a községi lakosoknak a tűz körül tevékeny buzgólkodásának köszönhető, kik az elromlott jelzett községi tűzfecskendőbe egyfolytában hordták a vizet és így a szomszédos ház folytonos fecskendezése következtében megmentetett és evvel az egész utcásor. A gyoroki tűzoltók után a tűz keletkezése alkalmával a községi előjáróság rögtön egy előfogatót küldött. — Négy egyén egy fecskendővel meg is jelent, de már csak a zsarátok eloltása körül akadt dolguk. — Mindezen helyreigazításnak készséggel engedünk helyet.

— Bucsu-ünnep. Nagyboldogasszony napján a megye számos községében és a környéken tartottak templomünnepet. Legimpozánssabb volt ez természetesen Máriaradánán hol a bucsusok egész serege jelent meg. Pankotán és Székudvaron szintén fényes templomi ünnepélyek voltak, este pedig mindket helyer táncszivalom. Templom-ünnep volt még Kis-Zomborban, Apácán stb.

— Mikor házasodjunk? A házasuló kor határait különféleképpen állapították a különböző törvényhozások. Így Magyarországon katolikusok és óhitűeknél leány 12, a férfi 14; a protestánsoknál a leány 15, a férfi 18 éves korában; Ausztriában a leány 14, a fiú 21 éves korában házasodhat; Németországban a leány 14, a férfi 18; Belgiumban a leány 12, a férfi 18; Spanyolországban a leány 15, a férfi 14; Franciaországban a leány 15, a férfi 18; Görögországban a leány 12, a férfi 14 éves korában; Olaszországban a leány 15, a férfi 18; Portugáliában a leány 12, a férfi 14; Oroszországban a leány 15, a férfi 18; Oláhországban a leány 16, a férfi 18; Svájcban a leány az egyes kantonok szerint 12—17 éves és a férfi 14—20 éves korában házasodhat. A törvénye szerint csaknem mindenütt arra az álláspontra helyezkedik, hogy „nincsenek többé gyermekek.” Az élet azonban az ellenkezőt bizonyítja, amennyiben a 80 éves leány manapság még nem vén leány, az aglegénynek pedig legalább is nagyapai kort kell elérnie, hogy minden kombináción kívül essék.

— Koszorúmegváltás. Boldogult Póllák Károly ura „Duna” biztosító intézet 23 éven át volt aradi főugynökének ravatalára szánt koszoru megváltása céljából — az Aradon lévő biztosító intézetek képviselőiségei 45 frtot gyűjtöttek, melyből az „aradi szabadságharosi múzeumnak” 25 frt, az arad városi kereskedelmi akadémia ifjusági önszegélyző egyleté-

nek 10 frt és az Aradvidéki tanító-egylet támogatásának 10 frt adatott át.

— Keskenyvágyú vasut. A nagybecskerek-zombolya-nsztmiklósi és k. zombori keskenyvágyú vasut építése már a napokban megkezdődik, és pedig N.-Becskekertől Zombolya felé, Zombolyától N.-Becskekerek és N.-Szt.-Miklós felé és N.-Szt.Miklóstól Zombolya és K.-Zombor felé egyszerre. Így tehát remélhető, hogy igen rövid idő múlva a vasut készen lesz és mielőbb átadható lesz a forgalomnak.

— A tolvajnok bosszuállója. Igen érdekes és szövevényes esetet tárgyal most az aradi rendőrség: Reusz Mór, aradi eczetgyáros észrevette, hogy a Wertheim-szekerényéből következetesen tűnnek el a bankók. Gyanakodott ugyan a cselédeire, de biztosan nem mert fellépni. Egy este így megolvasta pénzkészletét, s ujólag tapasztalta, hogy harminezöt forint hiányzik. Jelentést tett, s a rendőrségnek sikerült a tetteseket Dancs Gizella és Méhes Szidónia házi cselédek személyében elfogni. A két enyveskező leány összejárt, s míg Méhes Szidónia takarított, azalatt Dancs Gizella a pecsét alatt tartott tartalék kulcsot magához vette, a szekrényt felnyitotta s bizonyos összegű pénzt magához vett. Azután a kulcsokat ismét helyre tette. Ezt sokáig praktizálták, míg végre rajtavesztettek. — Eddig még csak egyszerű lopás volna az eset. Ami azonban ezután következik, az már sokkal több annál. A lopás felfedezésének éjjelen Reusz Mór lakásának ajtaját rettenetesen verte valaki, s mivel az ismételt felszólításra sem hallgatott el az illető, a megrémült gaada az ablakon át az utozára menekült, hol segítségért kiáltott. A lárma egy rendőr és két huzár harolt a házba, hol azonban a besőrőnek már nyoma sem volt. Mint a vizsgálat kiderítette, a betörő nem más, mint Filimon Mátyas, betes, ki Reuszon bosszút akart állani, mivel az tolvaj szeretőjét, Dancs Gizellát feljelentette.

— A magistrátus semmi. Általánosan kedvelt alakja a rendőrségnek Greiner Lajos, gyulai ügynök, ki rendszerint borban, de sokszor szenaczióban is utazik, s ezért büntetésekben részesül. Már egyizben ki volt tiltva Arad város területéről, de azért tegnap csak újra visszatért. S ahelyett, hogy csendesen viselte volna magát, a Nagy Lajos vendéglőjében revolvert rántott elő, s azzal agyon akarta bombázni az egész város házat, az egész magistrátust, mely szerint nemhogy egy, de két nulla. Természetes, hogy az in factó is borban utazó vigézet a torony alá szállították.

— Képzeldő bíró. Különös képzelődés vett erőt Greca világi bíró. Esküdtet körtevel kínálták meg, s attól megfájt a gyomra. Azóta folyton azt állítja, hogy megmérgezték, s bár az orvosok váltig erősítik neki, hogy semmi baja sincs, a bíró teljes megadással várja a halált. Attól féltik, hogy bele örül hi-pochondriájába.

— Sétáló óra. Azt lehetni hinni, hogy a sétáló óra valami ujkori ördögös találmány, pedig — a tények szerint — csak egy simplex eset, mely órával kezdődik, s dutyival végződik. Ime. Nikodénovics Helénának nagyértékű órája eltűnt a zárt szobából. A házban senki sem lakik, nem is járt ott senki, csak egy — esernyő csináló. Ez elég volt az aradi rendőrségnek. Ismerte Schwarcz Vilmost, ki órákat is elreparál. Keresték, de az alakot sehoh sem találták. Az óra azonban másnap rendez helyén ketyegett. A tolvaj ugyanis megsejtve a vést, egy rokona által visszaszolgáltatta a lopott jószágot tulajdonosához. Schwarczot átkisérték a büntető bírósághoz.

— Belviszályok a lakótársak közt. Illiszé Flóra és Tagadvan Mihály sikulai lakosok mindaddig békés lakótársak voltak, mig nem Illiszé lovai Tagadvan kaszálójára nem tévedtek. Ezen a különben nem nagy eseten Tagadvan annyira feldühödött, hogy lakótársát kegyetlenül elbotolta. A több mint egy hétig fekvő ember bepanaszolta Tagadvan Mihályt, kit le is tartóztattak rögtön.

— **Megszökött inas.** Beleűtött a szomorúság Gruber Márton, bádigos inasba. Nem kellett neki a töltött káposzta, se kalapács, még a szomszédok pisze cselédje, a Sári sem tudta megvigasztalni. Mivelhogy Aradon sebére irt nem talált, istenhozzátot mondott a kapufélfának. A rendőrség körözi.

— **Pályázatok.** Irnok a lugosi járásbírósnál 4 hét; irnok a temesvári törvényszéknél 4 hét; szolgál a kecskeméti trvszéknél szeptember 10.; végrehajtó az alsó-kubini járásbírósnál 2 hét.

HYMEN.

Ruttkay Vilmos dr. eljegyezte Bolyos Rózsikát, Bolyos Mátyás földbirtokos, megyei virilista bajos leányát Pécskán.

GYÁSZROVAT.

Pollák Károly †.

Ez a gyászhir tutotta be a szerdai ünnep esteli óráiban a várost, fájdalmas részvétet keltve ezrek keblében.

Nem váratlanul jött a gyászhir, évek óta tudtuk, hogy gyógyíthatatlan kor senyveszté az elhunytat, és a mióta betegsége rosszra fordult részvétteljes figyelemmel kísérte mindenkori kórágát, és mégis, midőn az Aradi Lloyd ablakában megjelent a gyászlobogó, hirdette hogy a társulat érdeműs elnöke nincs többé, mindenütt fájdalmas megdöbbenést keltett a hír, hogy Pollák Károly meghalt.

Mert Pollák Károlyban Arad város egy jeles polgára száll sirba, a hetvenes és nyolcvanas évekbeli aradi társadalom egy vezérégyénisége, egyike azoknak kik megteremtették azt a kiváló kereskedelmi életet, mely ma Aradot jellemzi, kik kivívták és nehéz időkben is megtartani tudták azt a kimagasló posítót melyet a kereskedelmi világ Aradon elfoglal.

Szigoru becsületessége, kiváló okossága, rendezett anyagi viszonyai, sokoldalú képzettsége és nagy élettapasztalata mintegy praedestináltak vezérszerere és hosszú éveken át elég volt tudni azt, hogy Pollák Károly egy intézmény létesítésében vagy vezetésében részt vett, hogy a közbizalom előzőnlje az illető intézményt. Ezen kimagasló posítioja mellett ő soha sem toltta magát előtérbe, sőt mindig kerülte a nyilvános szereplést.

De ha bármely tekintetben és bármely minőségében, szolgálatajára lehetett polgártársainak, pillanatig sem késett befolyásának súlyát teljes mértékben érvényesíteni.

Mióta azonban mutatkoztak első tünetei ama kórnak, mely őt sirba döntötte, lassan lassan visszavonult a magányba mert nemes értelemben vett egyéni büszkesége zárkózott modora nem tūrtte, hogy ösmerősei a kór tüneteket észrevéve sajnálkozzanak felette.

De különösen elkedvetlenítette őt a boldogtalan emlékü aradi keresk. és iparbank összeomlása. Jólléhet közel 60000 frt veszteséget hozott neki ezen eset ő nem az anyagi veszteséget fájlalta, de végtelenül bántotta hogy egy intézet melynek ő volt egyik vezére, alkalmazottjainak éveken át folytatott sikkasztásai következtében menjen tönkre és hogy ő odaadó buzgalma és kiváló szakavatottsága mellett eme bűnös machinatioknak éveken át ne jött legyen nyomára.

De ha ezen eset és betegsége elvették kedvét a közéletől, annál bensőségtejjesebb lett az ő élete gyermekei körében. Mert arról, hogy Pollák Károly az a hideg, nyakig begombolt csaknem rideg modoru ember milyen odaadó, önteláldozó és gyengéd apa volt, azt gyermekein kívül csak nagyon kevés ember tudja, de tudják gyermekei, hogy oly apát veszettek a minőt a teremtő csak nagyon kevés gyermeknek adott.

Most lehunyta szemét örökre a jeles polgár, a kimondhatatlanul gyengéd apa, de emléke élni fog polgártársai tisztelő emlékében, gyermekei hálás szívében. Nyugodjék békében!

A következőkben közöljük — habár csak hézagosan — az elhunytak egyes életrajzi adatait.

Pollák Károly született 1825-ben Morvaországban Jaromeritzben, hol atyjánaka kiterjedt gazdasága és gazdasági szeszgyár volt. Gazdasági ösmereteit és tapasztalatait melyeket később kiváló módon érvényesített, már a szülei házbán gyűjtötte. Tanulmányait Bécsben végezte és 1846-ban az alig 21 éves ifju

már mint báró Stummer vasuti építési vállalkozó teljhatalmu képviselője vezette a vasuti építkezést elébb felső Magyarországbán majd délen az oravicza-aninai vasutvonalon. A függetlenségi haroz őt is elszólitotta hivatalából és mint nemzetör szolgálta uj hazáját, melynek hű gyermeke maradt teljes életében. Az ötvenes évek elején már ismét magas posztóba jutott, ez osztrak hitelbank sóvállalatának magyarországi főintézője lett és mint ilyen telepedett le 1855-ben Aradmegyében Velemarében; 1857-ben vette nőül boldog emlékezetű Steinhart Jakab aradi főrabbi lányát ki neki három leány és három fiu gyermekek adott, és atyai szive odaadó szeretetteljes gyengédségének jutalmát is elvette, mert gyermekei kivétel nélkül igen sikerültek, mindannyian tiszteletreméltó szép állást foglalnak el és rajongó szeretettel osüggték atyjukon.

Már 1858-ban Aradra helyezte át lakását és hivatalát és innen mint központból utazta be a felügyelete alatt álló összes bányákat és hivatalokat. Azóta szakadatlanul körünkben élt kiváló tisztelt helyet foglalva el a társadalomnak.

Több pénzintézetnek hosszabb időn át igazgatója a Széchenyi-malomnak pedig csaknem 20 éven át egész haláláig volt buzgó érdeműs elnöke és az ő működése korzakot alkotó városunk ezen kimagasló iparvállalatának történetében, mert ő volt az a ki minden oldalról jövő idegenkedés és ellentét közepette keresztül vitte és később az aradmegyei takarékpénztár segítségével financirozta a mai nagy malom megvéteit és felszerelését, és ez időtől kezdődik a Széchenyi-malom felvirágzása.

Sok évig volt tagja az aradvárosi adó-kivető bizottságnak és habár a pénzügyminiszterium bizalmából ült ott, mint a bizottság egyetlen kereskedő tagja kiváló szolgálatokat tett az aradi kereskedelmi körök jogos érdekeinek.

Az „Aradi Lloyd“ kereskedelmi társaságnak 26 éven át volt elnöke és az elhunyt érdemeit legjobban jellemzi éppen az utolsó időből vett következő adat. Az utolsó hónapokban erői rohamosan hanyatlottak úgy hogy csak hivatalos teendők miatt hagyta el lakását. Miután pedig ő minden, még tiszteletbeli állásait is mindig komolyan vette mint olyanokat, melyek köteleességeket rónak rá, betegsége pedig minden kifelé irányuló működésben meggátolta, ez év elején írásban tudatta az „Aradi Lloyd“ társulattal miszerint elnöki állásától visszalép és ujra való megválasztatása esetében az elnöki tisztelet el nem vállalhatja. Az említett társulat azonban közgyűlésében egyhangulag kimondotta, miszerint elnöke visszalépését el nem fogadja és egyszersmind örökös tiszteletbeli elnökévé megválasztja.

Betegsége azonban rohamosan fejlődött és e hó első napjaiban már ágyba került és azt nem is hagyta el többé. De a mily hosszú lefolyású volt betegsége oly könnyű volt halála, mely átomközben érte utól és csendesen fájdalom nélkül lehelte ki életét.

Ma pénteken d. u. 5 órákor fogják lesujtott özvegye és kesergő gyermekei és tisztelőinek ezrei örök nyugalomra kíséni. Legyen a hant könnyű neki!

Az Aradi Lloyd társulat tegnap Bing Vilmos elnöklete alatt választmányi ülést tartott, melyben Bing Vilmos társulati alelnök fájdalommal jelentette, hogy Pollák Károly a társulatnak 25 év óta érdeműs elnöke f. hó 15-én elhunyt.

A választmány mely megilletődéssel fogadta a gyászirt s elhatározta, hogy a megboldogult elnök elhunyna felett érzett mély részvétének jegyzőkönyvileg ad kifejezést, mely jegyzőkönyv kivonata az elhunyt elnök családjának kézbesítettik. A választmány továbbá ma délben Bing Vilmos vezetése alatt testületileg fogja részvétét a gyászoló családnak kifejezni, az elhunyt ravatalára díszes koszorut helyez s a temetésen testületileg vesz részt.

A városszerte őszinte részvétet keltő halálózásról az alábbi gyászjelentéseket vettük: Mély fájdalomtól sújtva tudatjuk, hogy a szerető férj és legjobb apa Pollák Károly tevékeny élete 69-ik évében folyó hó 15-én délután 5 órákor jobblétre szenderült. A drága halottnak hült tetemei folyó hó 17-én délután 5 órákor fognak a gyászházból (Szabadság-tér 1. sz.) az aradi izr. temetőbe örök nyugalomra

kisértetni. Aldás emlékére! Arad, 1894. évi augusztus hó 15-én. özv. Pollak Károlyné szül. Werschitz Netty neje. Pollak Adéle férj. Cukor Sámuelné, Pollak Giza férj. Vásárhelyi Domokosné, Poliák Ilona férj. Mittler Izidorné, Pálmai Emil, Dr. Pálmai Lajos, Pálmai Andor gyermekei. Pálmai Emilné szül. Werschitz Gizella menyje. Dr. Cukor Sámuel, Dr. Vásárhelyi Domokos, Dr. Mittler Izidor vejei.

Az „Aradi Lloyd társulat“ fájdalommal jelenti, hogy érdeműs elnöke Pollak Károly folyó évi augusztus hó 15-én jobblétre szenderült. A boldogult 25 éven át volt elnöke társulatunknak és annak érdekeinek buzgó támogatója. Hült tetemei folyó évi augusztus hó 17-én d. u. 5 órákor fognak a gyász házból (Szabadság-tér 1. sz.) örök nyugalomra kísértetni. Béke hamvaira. Arad, 1894. augusztus hó 16-án.

Hasonló külön gyászjelentést bocsájtott ki az aradi Széchenyi-gözmalom részvény-társaság igazgatósága melynek a megboldogult hosszú évek során át érdeműs választmányi tagja, továbbá a „Duna“ biztosító-társaság aradi vezérágynöksége, melynek vezérigynöke volt, az izraelita betegápoló és temetkezési testvéregylet és az első aradi betegsegélyző egylet.

† Michelbauer Ferencz, egy régi aradi polgár haláláról adjuk, őszinte részvétet a gyászos hirt. Az elhunyt öreg ur halála számos intelligens családot borított gyászba. Nem hagyhatjuk említés nélkül Michelbauer Ferenczről, hogy ő az aradi szeszgyárosok nesztora, kinek már akkor volt szeszgyára városunkban, a mikor a mostani virágzó szeszgyarak még alapjukat sem rakták le. A mélyen sújtott család gyászjelentését alább közöljük:

Özv. Michelbauer Ferenczné szül. Szailer Vilma a maga, úgy fia Mihályi Gyula és Michelbauer Lajos, menyjei Mihályi Gyuláné szül. Lőcz Mariud, Michelbauer Lajosné szül. Wartschek Emma, sógorúje özv. Avarthy Ferenczné szül. Michelbauer Borbála, unokái Mihályi Aladar, Gyula, Vilma, Michelbauer Emma, Vilma, Margit és Ebba, nemkülönben számos rokon és jóbarátai nevében is fájdalomtelt szívvle tudatja forrón szeretett férje, apa, após, testvér, nagypapa és rokon Michelbauer Ferencz urnak, folyó évi augusztus hó 15-én, esteli 7 órákor, életének 77-ik s boldog házasságuknak 44-ik évében, ho szas betegség után történt gyászos elhunytát. A megboldogult hült tetemei augusztus hó 17-én d. u. 3 órákor fognak Szt.-István utca 8. a) sz. házból a róm. kath. sirkertben örök nyugalomra tetetni. — Az engesztelő gyászmeáldozat pedig f. hó 18-án, d. e. 8 órákor fog a t. Minorita-atyák templomában az egek Urának bemutatatni. Béke hamvai felett!

† Szokoly József, derek kereskedő korai elhunytáról értesülünk mély részvétell. A megboldogult egy jönevű család gyermeke volt, melynek tragikus pusztulása valósággal megdöbönt mindenkit. Az öröklött tüdővész a legutóbbi két hó alatt két testvérét ragadta el, s most ő az erőteljes külsejű ifju tört meg a halál hatalma alatt. Edes anyja szintén súlyos betegen fekszik. Az élte legszebb évében elhunyt ifju temetése tegnap délután ment végbe általános részvét mellett.

† Brassoványi József, az aradi és csanádi egyesült vasutak ellenörét súlyos csapás érte, két éves kis fiacskája váratlanul elhunyt Borosseben. Temetése tegnap ment ott végbe, nagy részvét mellett.

TANÜGY.

Iskolai értesítés.

— Beiratások előtt. —

Arad szab. kir. város összes községi polgári fiu,- polgári leány,- elemi fiu- és leányiskolák osztályaiban, valamint a női ipariskola és a városi községi siketnéma iskolában a rendes tanulók szabályszerű felvéte az 1894-95-ik iskolai évre az iskolaszék határozata alapján a f. évi szeptember hó 1, 3 és 4-ik napjain az illető iskolákban eszközöltetik; ugyan azon napok délutánjain pedig a felvételi és javító, valamint a magánvizsgálatok tartatnak meg.

Az egész évi tandij az elemi fiu és leány-

iskolák I, II, III, IV, V, és VI-ik osztályaiban a helybeliekért 6 frt, a vidékiekért 12 frt, a polgári fiú és polgári leányiskola összes osztályaiban a helybeliekért 12 frt, a vidékiekért 24 frt, végül a siketnéma iskolában a helybeliekért 20 frt, a vidékiekért 40 frt, mely összegnek fele a beiratáskor, másik fele pedig az iskolai év második szakában, február hó első napjaiban fizetendő. A női ipariskolában a tandíj havonként 3 frt, mely minden hónap 15-ig lefizetendő.

A tandíjon kívül fizetendő még nyugdíj hozzájárulási díj címén 15 kr, továbbá az elemi iskolákban könyv és szertár díjban 20 kr, értesítő díjban 30 kr, a siketnéma iskolában a könyvtárdíj 50 kr, a polgári iskolákban a könyvtárdíj 50 kr, az értesítő díj 50 kr.

Azon helybeli szegény sorsu szülők, kik gyermekeik vagy gyámoltjaik részére tandíjmérséklést vagy elengedést nyerni óhajtának, felhivatnak, hogy ennek kinyerhetése végett f. évi augusztus hó 27-től 31-ig bezárólag a belvárosi kapitányi hivatalnál, Poltura, Sága és Gáj külvárosban lakók pedig a gáji alkaptányi hivatalnál jelentkezzenek.

Aradon 1894 évi augusztus hó 15-én.

SALACZ GYULA s. k.,
kir. tanácsos, iskolaszéki elnök.

MULATSÁGOK.

(=) Nagy-Boldogasszony nap Pankotán. Pankotai levelezőnk írja: A nyár nagy ünnepét Nagy-Boldogasszony napját nagy fényben szokták megünnepelni minden évben Pankotán. Kora reggel már tödültek a kék ruhás férfiak a fehér ruhás lányok a templom felé. A déli előtti istentiszteletet Szathmáry Geyza azelőtt pankotai, most pécskai, Nagy József pankotai plébánosok, és Kovács Sándor temesvári theologiai tanár végezték, míg a zsufolásig telt templom előtt a tűzoltók a lövészek sorakoztak. Az isten tisztelet végeztével a fent említett egyletek az egykori pankotai gyermek zenekar tagjaiból összalakított bandával élükön harsogó zeneszóval bejárták a várost. Délben Nagy József a pankotaiak kedvelt lelkésze nagy ebédet adott, melyre Pankota összes notabilitásai hivatalosak voltak. Ebéd után kezdetét vette a népnézés. Az utcákon hullámzott a diszbe öltözött nép. Az idő nem zavarta meg a mulatságot, szóval Pankota nevezetes napja szépen folyt le. Este a „Fehér Kereszt” nagytermében a tűzoltóegylet táncmulatságán táncolt ember ember hátán. De jókedv s jóvedelem szépen volt, azaz ösztönösen gratulálhatunk e közhasznú egyesület tapintatos és lelkes vezetőinek kik e sikert létrehozták.

(=) Tűzoltóbál Csermőn. Hogy Csermő község mily nagy vidéknek vonzó központja azt többször bebizonyítottuk láthatja a figyelmes szemlélő. A folyó hó 12-én rendezett tűzoltó bálon — írja levelezőnk — képviselve volt: Arad, Pankota B.-Jenő, Beél, Barakony Talpas, F. Tót, Vadász, Simonyifalva, Seprős Gurba és Somoskeszi. Délután már 3 órakor játszott Bádé Pista gyulai jóhírű cigány. A közönséget virágárusleánykák és boráros hölgyek fogadták. Ezután jött a sokféle játék: Zsákban futás, pozna mászás stb. Mi azonban maradjunk a virágárus leánykák és boráros hölgyeknél. Sánta Juliska, Szent Iványi Istvánka, Varga Róza és Etelka, Oppenhauer Irén, Suhajda Valér, Holdstein Lotti és Tabay Mariska közel 36 forintot gyűjtöttek jótékony célra össze. Különösen Sánta Irma kisasszony gondos kezeit dicserik a megvásárolt kis csokrokért. Ez volt az ünnepély legbiztosabb és legjövődélmezőbb része. Három bazár volt felállítva, az elsőben Breitenbach Róza, Vas Ida és Fux Ceczília kisasszonyok szolgálták a közönséget ki különféle edességekkel. A másodikban Szent-Iványi Anna és Vas Gizella k. a. árusították a Maresch Gyula aradi kereskedőtől e célra kiküldött tárgyakat. A 3-ik bazárban Hollender Juczika, Vas Ilka, Verner Róza és Zehesmeier Katika kisasszonyok árusítottak dohány speciálisokat. Két helyen volt teke verseny külön az urak s külön a hölgyek részére. A hölgyeknél különösen dr. Flamm B.-né és Szende Piroska üntek ki. Az urak közül pedig Holab Péter, Holdstein és Panyigai Béla. A tiszta nyereség 203 frt 24 kr. volt ezen játékokból. Ez különösen Vertán Ernő főparancsnok, Berkes

Armin parancsnok s Alema n Gyula titkár urak páratlan buzgóságának eredménye. Ezekután reggelig tartó táncz következett.

SZÍNHÁZ, IRODALOM, MŰVÉSZET.

* Színészet Kisjenőn. Kisjenői levelezőnk írja: Fáy Szeréna asszony, a nemzeti színház kitűnő művésznője, folytonos ünnepeletés tárgya városunkban. A művésznő hétfőn a Vasgyárosban, kedden pedig Debora hiban lépett fel s mindannyiszor elragadta a közönséget nagyszerű játékaival, mely felvonásokban sőt nyílt színen is számtalanszor kitapsolták. Deborah előadására O fensége József kir. herczeg 20 frtot küldött, melylyel együtt az előadás fel tiszta-jövedelme a Kisjenő-erdőhegyi szegény iskolás gyermekek számára 46 frt 30 krt jövedelmezett. A kisjenői közönség egy csokorral kedveskedett Fáy Szerénának, ki a mai napon utazott a fővárosba, hogy a nemzeti színház próbáin jelen lehessen.

— Az 1848—49-iki magyar Szabadságharc története című illusztrált váliatból most jelent meg a 18-ik füzet melyben Gracza György a Württemberg és a Nádor-huszárok haza szökését mondja el: egészen új adatok alapján megragadóan szép expedíciója ez a Szabadságharcnak. A Württemberg huszárok Fiath Pompejus vezetése alatt Galicziából jöttek haza utatlan utakon ezer veszély közt. A Nádor huszárezred csehországi állomáshelyéről kienczszert tört utat, hogy a hazának segélyére legyen. A vesszőzés, tizedelés mind nem használt, — újabb és újabb kísérleteket tettek a hazatérésre. S Gracza az érdekes munka ezt a részét is könnyen, vonzóan írta meg, úgy hogy a legnagyobb élvezettel olvassák. A füzet képei közt ismét több olyan van, a melyek eddig még sehol sem jelent meg. A képek a következők: Schweidel József honvédtábornok. — (Egykoru rajz) Eszék város pénztárványa 1849-ben. Kmetty György honvédtábornok. — (Eredetije az orsz. ereklyemúzeumban.) Hauslao Ferencz osztrák altábornagy. Pöntenberg Ernő honvédtábornok. — (Egykoru festmény után.) A „Cnarivári”-ból. — (Andrássy Manó gróf rajzaiból.) Aradi fogoly faragványa. — (Eredetije az 1848—49-ik orsz. erekllye-múzeumban.) Zichy Jenő gróf elfogatása. — (Eredetije az 1848—49-iki orsz. erekllye-múzeumban.) Kossuth a táborban. — (Egykoru festmény után.) A szabadságharc nevezetesebb szereplői a honvédség köréből.

TÖRVÉNYKEZÉS.

§ Felmentő ítélet. Az aradi kir. törvényszék Bayer Emilt, mint a régebben megszűnt Weszely Borbála és társa aradi özég tüzlet vezetőjét, ki okirat hamisítás miatt volt vádolva, bizonyítékok hiányában, a tegnapi tartott végtárgyaláson felmentette.

§ Kettő közül a harmadik. Rozenzveig Mór aradi ügynök és Balázs Gusztáv szintén aradi vasuti hivatalnok az „Arany Kulcs”-ban, amiért Rozenzveig megmérte Balázst egy pohar pálinkával kinalni, annyira összeszóialkoztak, hogy tetlegességre került a sor. Gyufa-tartók és boros üvegek voltak a küzdelem eszközei, amelyek szerencsétlen véletlen folytán nem a küzdőket, hanem a bene-volus spectatort Zimmermann Vilmos: érték, ki ennek következtében súlyos testi sértést szenvedett. A tegnapi tartott végtárgyaláson Rozenzveig Mór, kinek az üvege találta Zimmermann, az aradi kir. törvényszék az enyhítő körülmények beszámítása mellett 50 frt pénzbírságra ítélte.

TÁVIRATOK.

Államtitkári állás betöltése.

Budapest, augusztus 16. (Saj. tud. táv.) A belügyi államtitkári állás e napokban betöltetik. Tallián Béla békésmegyei főispánnak belügyi államtitkárrá való kinevezése alig valósulhat meg, mint hogy Tallián mostani fontos ügykörétől nem hajlandó megválni.

Uj főispánok.

Budapest, augusztus 16. (Saj. tud. táv.) Rudnay Béla hontmegyei, és Sárközy Aurél komárommegyei főispánok kinevezése a hivatalos lap holnapi számában közzétetik.

A Szent-István-díj nyertese.

Budapest, augusztus 16. (Saj. tud. táv.) A mai löverseny legnagyobb díját, a Szent-István díjat 30,000 frtot Festetich Tazsilo Dornröschene nyerte meg, miután az előtte nyargaló Fürstenberg herczeg Ruslightján ülő jockey kengyelvasának a szíjja elszakadt és a Ruslight kitört. A közönség rendkívül tombolt, hogy a legnagyobb magyar nyereményt magyar ló nyerte meg, bár ha csak véletlenségből is.

Megfelebbezett díszpolgárság.

Budapest, augusztus 16. (Saj. tud. táv.) Wekerle, Szilágyi és Hieronymi minisztereknek Pozsony város díszpolgárává választására vonatkozó közgyűlési határozatot, Havlicsek plébános és társai felebezésének elutasításával a belügyminiszter helybenhagyta.

Elítelt gyilkos.

Szeged, augusztus 16. (Saj. tud. táv.) Benke Tatár Lajos csongrádi 16 éves parasztsuhancz, a múlt évben Nagy Mihálynét éjjel midőn aludt, meggyilkolta. Ezért 15 évi fegyházra ítélték, mivel a halálbüntetés vádlott fiatal kora miatt nem volt kimondható.

Lucaciú legújabb pöre.

Szatmár, augusztus 16. (Saj. tud. táv.) A szatmari kir. törvényszék, mint azt már közöltük, Lucaciú legújabb rágalmaszi perének tárgyalását e hónap 21-re tüzte ki, most arról értesítenek bennünket, hogy Papp László tanácselnök a tárgyalást bizonytalan időre elnapolta, azon okból, mert a memorandumpör iratait a kolozsvári törvényszék eddig nem küldötte meg.

Hazafias szerbek.

Félegyháza, augusztus 16. (Saj. tud. táv.) A magyar nyelvű póttanfolyamon, melyet 82 szerb tanító hallgat, f. hó 17-én és 18-án lesznek a képesítő vizsgálatok. A tanítók társadalmi érintkezésére a tanárok nagy súlyt fektetnek. — Folyó hó 14-én a város egyik előkelő vendéglőjében bankettre gyűltek össze, melyen a város előkelősége nagy számban vett részt. Az estélyen magyarok és szerbek — testvérekhez illően összeölelkeztek. Az első felköszöntőt Kovács Sándor, a tanfolyam igazgatója mondta a derék, szerb tanítókra, kik a magyar nyelvet lankadatlan szorgalommal tanulják. Mikovics Nesztor szent-tamási szerb tanító a tanári karra üritette poharát szép magyar dikcióban. Végül csupa magyar hazafias dalokat énekeltek, így mutatva meg, hogy lehet valaki nemzetiségi is és azért jó magyar, — nem mint az oláhok.

A hadsereg rendeleti lapjából.

Bécs, augusztus 16. (Saj. tud. táv.) A hadsereg rendeleti lapja augusztus 15-ről a következő rendeletet közli: Augusztus 18-tól kezdve az összes hadapródok és tiszthelyettesek azt a fizetést kapják, mint az ugyanazon fegyver és csapatnemhez tartozó hadapródtiszthelyettesek, azonfelül havi 12 forint szolgálati pótlékot. Az élelmezési jelöltek hasonló fizetést kapnak.

Caserio kivégzése.

Lyon, augusztus 16. (Saj. tud. táv.) Caseriot ma kivégezték. Midőn reggel felköltöztek, nagy rémület fogta el és sápadtan, reszketve kérdezte: „Már is?” Mire a fogházigazgató azt felelte: „Ugy

van, végre meglakol szörnű tetteért. A papot és a vedőt visszautasította s a cognacot szintén.

Felöltözni nem birt, az örök segítettek neki s ugyanazon ruhában volt, melyben Carnot-t megölte. Folyton reszketett s úgy vitték a kocsiba.

A gillotin körül néhány száz ember csoportosult, azontul erős katonai kordon volt. A kocsiról leszállva Caserió a príbéket ellököste csakhogy azok megragadták, s amíg Caserió reszketve annyit mondott: »Társak boszuljatok meg! Eljen az anarchia!« lenyomták a gépbe, mire a kés behullott, a vér magasra kifröcsent s a fej a fűrészporral telt kosárba hullott.

A közönség erre elkezdett tapsolni és kiáltozni: »Bravó!« Caserió holttestét kocsin azonnal a temetőbe vitték.

KÖZGAZDASÁG.

Országos eső.

Nagy sokára, közel egy negyed év után, midőn a nyár derekán vagyunk, jött meg az oly nagyon óhajtott s várt országos eső. Még most sem az igazi eső ez, mert bizony alig hogy pár milliméternyire nedvesítette át a talajt. Ha majd teljesen jó megázott a föld akkor még lehet reményünk, hogy az oly nagyon rosszul sikerült takarmány-termést némi pótveteményekkel helyettesíteni képesek leszünk.

A kukoriczára is, a hol az nem ment egészen tönkre, azaz a hol csövet hajtott, jó hatással volt a mostani esős időjárás, de mindezen jó csapadék daczára is, egész biztosra lehet venni, hogy a kukoriczatermés már nem adja meg a rendes termésnek 50 százalékát; ez a menyiség pedig az ország szükségletének sem felel meg. A burgonyának, kivéve a nagyon későn vetettét, sem használ sokat ez a csapadék, a burgonya-termés alig lesz oly jó, mint az 1889-iki gyenge termés volt.

A repára is nagyon sok helyen későn jött az eső, de ez még talán pár jó százalékkal javulhat, különösen a hol néha napján egy kis futó esőt kapott; répa-termésünkhöz még talán az összes kapásnövények között a legtöbb reményt fűzhetjük. A dohány sem javulhat már annyira, hogy a közepes termést megadhatná; ámbár egyes helyeken ez a növény elég jól áll.

A szőlők, a melyek szintén sokat szenvedtek, különösen július havában, sokat javulhatnak még, azaz javulni csak annyiban bírnak már, hogy a szem nem fog peregni s a szőlő-lé szaporodhatik.

A gyümölcsre is jótékony hatással volt az eső.

Talpas, aug. 16. A busa, roza, árpa és zab cséplése a vége felé jár. A hozam főleg az árpa és zabnál igen jó. A tengeri az aszályos időjárás következtében legnagyobb részt elült; a burgonya szintén súlyi a szárazságot. Gyümölcs és kerti vetemények is sokat szenvedtek az eső hiánya miatt; a gyümölcs apró maradt, vagy lehullt. A kaszálók mit sem ígérnek.

Katonai lövésarok. Az 1894. évi őszi katonai lövésarok a tervezet szerint Temesvárot szeptember hó 24-én, Aradon szeptember hó 20-án, Zombolyán ugyanazon hónap 26-án és Mramorákon október hó 1-én fognak megtartatni.

Az aradi közúti vaspálya és téglagyár részvénytársaság forgalmi kimutatása. Szállított 1894. aug. 1-től 15-ig 23,659 személy, bevétel 2809 frt 85 kr. Szállított 1893. aug. 1-től 15-ig 23,691 személy, bevétel 2316 frt 55 kr. Szállított 1894. jan. 1-től aug. 15-ig 273412 személy, bevétel 26889 frt 10 kr. Szállított 1893. jan. 1-től aug. 15-ig 268,548 személy, bevétel 26595 frt 85 kr. Szállított 1894. aug. 1-től 15-ig 3547890 kilogramm teher, bevétel 1679 frt 02 kr. Szállított 1893. aug. 1-től 15-ig 2924740 kilogramm teher, bevétel 1194 frt 24 kr. Szállított 1894. jan. 1-től aug. 15-ig 48096890 kilogramm teher, bevétel 20532 frt 89 kr. Szállított 1893. jan. 1-től aug. 15-ig 47941590 kilogramm teher, bevétel 20358 frt 01 kr.

S z e s z ü z l e t.
— Augusztus 16. —
Mai jegyzéseink: Készáru nagyban nyers szesz 34.50, kicsinyben 54.75 hordó nélkül per 100 liter % beárv 35 frt fogyasztási adót.
Budapesti gabnatözsde.
— Az „Aradi Közlöny” távirati tudósítása. —
Budapest, augusztus 16. d. u. 5 óra.

	100 kg. ár	100 kg. ár
	frttól	frttól
Buza bászági uj	6.55	6.80
Buza tiszavidéki	6.50	6.75
Buza pestvidéki	6.50	6.75
Buza fejezmegyei	6.50	6.75
Buza bácskai	6.50	6.75
Roze uj, I-ső rendű	5.05	5.10
Roze uj, II-od rendű	4.95	5.85
Arpa takarmány	5.50	5.90
Arpa égetni való	6.20	7.00
Arpa sörfőzdei	7.30	8.40
Zab	6.70	6.00
Tengeri bászági	5.75	5.80
Tengeri másnemű	5.75	5.80
Káposzta-repce bászági	9.00	9.50
Köles	6.54	6.56
Buza szept.-okt.	6.95	6.97
Buza márcz.-ápr.	6.95	6.97
Buza máj.-jun.	6.95	6.97
Roze szept.-okt	5.12	5.14
Tengeri jul.-aug.	5.73	5.75
Tengeri aug.-szept.	5.73	5.75
Tengeri októberre	5.73	5.75
Zab márcz.-ápr.	6.03	6.05
Zab szept.-okt.	5.76	5.78
Káposzta-repce aug.-szept. 1894.	9.40	9.45

Hivatalos árfolyamok a budapesti áru és értéktözsden.

Budapest, 1894. augusztus 16.

Magyar aranyjárdék 4%	121.80
Magyar koronajárdék 4%	95.90
Magyar arany 4 1/2%	126.50
Magyar ezüst 4 1/2%	102.—
Magyar keleti vasut 1876.	124.—
Magyar földterhermentesítési kötvény	95.50
Magyar italmegváltási kötvény	100.—
Horvát-szlavon földterhermentesítési kötvény	96.—
Magyar nyereség-sorsjegy kölesön	152.25
Tiszaszabályozási és szegedi kölcsön	143.—
Osztrák papírjárdék	98.50
Osztrák járdék ezüst	98.50
Osztrák járdék arany	122.—
Korona járdék	98.—
1860-ki államsorsjegyek	146.—
Osztrák-magyar bankrészvény	1012.—
Magyar hitelbank részvény	453.25
Osztrák hitelintézet részvény	384.30
Osztrák-magyar államvasut	355.—
20 irankos arany (Napoleonodor)	9.87
Német birodalmi márka	61.—
London	124.50
Páris	49.35

VIZJELZÉS.

1894. évi augusztus hó 16-án reggel 7 órakor észlelt vizállások, időjárás és hőfokok a marosi és tiszai vízmérczén.

Észlelési állomás	Hőmérsék C°	Időjárás	Vizállás	
			— cztimétr.	— cztimétr.
Branyoska	+ 12°	derült	— 30	—
Arad	+ 12°	derült	— 123	—
Makó	+ 16°	derült	— 20	—
Szeged	+ 16°	derült	— 34	—
Gyoma	—	—	—	—

A + jel a 0 feletti hőmérsék és vizállásokat jelzi.
A — jel a 0 alatti hőmérsék és vizállásokat jelzi.
Arad, 1894. augusztus 16.

A m. kir. folyammernőki hivatal.

IDEGENEK NÉVSORA.

— Augusztus 16. —
Fehér Kereszt szálloda: Wenisch Károly kereskedő, Budapest. Dr. Rozsa J. ügyvéd, Budapest. Bainlesco J. főmérnök, Budapest. Krecsmáry László gyógyszerész, Bécs.
Vasúti szálloda: Spiika Antal szolgabíró, Nagylak. Báró Wasmer Antal birtokos, Dombegyháza. Herzfeld M. kereskedő, Szeged.
Arany Kulcs szálloda: Erling V. tanító, Uj-Pánát. Wolf Antal kereskedő, Taucz. Fried Dániel kereskedő, Sikula. Szűcs Andrásné szobaleány, Békés.
Három Király szálloda: Szoboszlói Balta Ferencz járásbírói irnok, Nagyhalmagy. Schenk Mihály kereskedő, Pereg.
Vass szálloda: Jankovits Biczó kereskedő, Nagy-Kikinda. Epstein Aron kereskedő, Gyulafehérvár. Rózsa Dávid fakereskedő, Makó. Haas Jakab kereskedő, Szászrégen.

Felelős szerkesztő. Vass Goza.

Hirdetmény.

Miután a közadók kezeléséről szóló 1883. évi XLIV. t.-cz. 39. §-a értelmében a f. évi 3-ik adórészlet esedékességének határideje már lejárt, az adózók ezennel hirdetményileg is felhívattak, hogy a f. évi 3-ik adórészletet most már a késedelmi kamatok s esetleg intési díjjal együtt, nemkülönbben netalán régebbi ipartestületi díj, egyházi adó, illeték, visszabályozási költségi, hadmentességi-díj és ut-adó tartozásaikat azonnal fizessék be, mert ellenkező esetben a régebbi díj és adótartozásaik azonnal, a f. évi 3-ik adórészlet pedig augusztus hóban a késedelmi kamattal együtt végrehajtás utján s a végrehajtási díjak felszámítása mellett fognak behajtani, és pedig oly módon, hogy a 3-ik adórészletre nézve augusztus hó 24-től kezdve a zálogolás fog megejtetni, s a mennyiben ennek daczára az adó- és hadmentességi-díj hátralék járulékaival együtt a zálogolás foganatosításával számítandó 15 nap alatt nem törlesztetnek, a a lefoglalt ingók nyilvános árverésen el fognak adatni.

Aradon, 1894. augusztus hó 15.
A városi tanács.

493/1894. pm. 3-3.

Hirdetmény.

Az első aradi gyártelep részvénytársaság Sége külvárosban fekvő szeszgyára vizeinek a Holtmaros — most már előviz-csatornába való levezetésére szolgáló, a nevezett külvárosi Eke-utcán a városi téglaverő helyeken átvonuló, fából tervezett csatornából álló vízi művek létesítésére engedélyért folyamodván, ezen kérvényt a hozzá csatolt tervekkel, valamint ezen tervekre tett szakértői véleményekkel, egy kulturmérnöki hivatal észreveteleire a kérvényző által bemutatott nyilatkozattal együtt 1894. évi július hó 25-től augusztus hó 25-ig terjedő 30 napra hivatalos helyiségemben közszemlére kitetsem.

Egyidejűleg a kérvény tárgyalására 1894. évi szeptember hó 17. napjának d. e. 10 óráját határidőül, tárgyalási helyül pedig Arad sz. kir. város székházának tanács termét kitűzöm.

Egyidejűleg mindazokat, a kik a kérdés alatti vizimű által érdekelvők, felhívom, hogy a mű létesítése ellen netáni ellenvetéseiket akár a közszemlére való kitétel alatt írásban, akár a tárgyalás alatt szóval annál inkább előadják, minthogy ellen esetben a határozat további meghallgatásuk nélkül fog meghozatni.

Aradon, 1894. évi július hó 19-én.
Salacz Gyula
kir. tanácsos. polgármester.

15420/894. 3-3.

Felhívás.

Felhívjuk Arad sz. kir. város törvényhatósági területén mindazokat, kik az 1806-iki ezredéves országos kiállítás II-ik jelenkori főcsoportjában, ugymint: a mezőgazdasági csoportban, melyhez tartozik a mezőgazdaság, kertészet, szőlészet, borászat, állattenyésztés, méhészet, halászat, selyemtenyésztés, tejgazdaság, mezőgazdasági szakoktatás, továbbá az erdőszeti csoportban, melyhez tartozik az erdőszeti és vadászat — részt venni akarnak, ez iránt f. évi augusztus hó 25-ig nevék és lakásuk pontos megjelölésével írásban vagy szóval Arad sz. kir. város polgármesteri hivatalában jelentkezzenek.

A II-ik jelenkori főcsoport, t. i. a mezőgazdasági, az erdőszeti és vadászati csoportok részletes programja jelen felhívás száma alatt Arad sz. kir. város levéltárában a hivatalos órák alatt bármikor megtekinthetők.

Arad, 1894. július hó 28-án.
A városi tanács.